

10-5-70  
30  
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14  
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *Klaus I, 30/1870*

Α  
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ  
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΘΗΝΑΙ 1968  
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

*Σεπτέμβριος 1969 - Οκτώβριος 1970*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομμόπολις) *Ἅγιος Ἀρσένιος*  
(παλαιότερον ὄνομα: *Ἀγιοαρσένι*), Ἐπαρχίας .... *Νάξου*,  
Νομοῦ *Κυκλάδων* .....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Μαργαρίτης*  
*Ἀρσένιος* ἑμπροσθέν: ἐπάγγελμα ... *γεωργός* .....
- Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἀγερσάνι* *Νάξου* .....
- Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... *64* .....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:  
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... *Σοφία Στυλ* *Κατωὺνη* -  
*Μαρινόπουλη* .....
- ἡλικία ... *39* ... γραμματικαὶ γνώσεις *Παιδαγωγικὴ Ἀναδιφύα*  
*Ρ. Πειραιῶς* ..... τόπος καταγωγῆς *Συνάδο* *Νάξου*  
β) *Ἀρσένιος* *Παναγαράν* ... *Παιδαγωγ.* *Ἀκα-*  
*δημία* *Ρεθύμνου* ... *Ἰσπανίας* *Ἀθηνῶν*

#### Α. Ἀ. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΙΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντα διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ  
βοσκήν ποιμνίων; *Ὀρεινὴ χωρὶς γ. καὶ Σουλίδος (Σελίδα - Ὀρός)*  
*καὶ αἱ ὀρεινὰ χωρὶς γ. καὶ Σουλίδος (Σελίδα - Ὀρός)*  
*καὶ τὸ ζιβάδι διὰ μαρμαίρια.*  
~~Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-~~  
~~ματα~~ .....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,  
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς  
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....  
*ἐν γυνεὶα ... ἀρόστωπα, Παλαιότερον καὶ ἐν μαρμαίριον*
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν  
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν  
του; *Διανέμει τὰ τέκνα ἀρὸ τοῦ γάμου μετὰ μαρμαίριον*  
*καὶ κρατῶν μέρος τοῦ μαρμαίριον ἐν τῷ ἐν γερωντομοίρι*

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις την γεωργίαν ή μόνον εις την κτηνοτροφίαν ; ή συγχρόνως εις άμφοτέρας, δηλ. την γεωργίαν και την κτηνοτροφίαν ; . . . . .

Ευχρηστος... ἐν ἀγορεύσει.

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ..... Ναι .....

Na

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν  
μόναστηριῶν· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους·  
ὡς ἄτομα ἢ με ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των; *Σήμερον. ἴδν.*  
*ὑπαρχον. καιαῦτα. ἔνοιμιάζον. με. πού. χρόνοι. μόνοι.*  
*τά. πνεύματα. αὐτοῦ. πού. ἔρχαν. διὰ. τοῦ. Ἀδύνας.*.....

διαρχαν ταύτα? Ενομασθη με τοις χρόνοις μένοι  
τα κτήματα αὐτῶν ὡς ἔρχεται διὰ τὰς ἡμέρας....

- 2) Πώς έκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;)

- 4) Ἐργασματοποιούντο καὶ ἐργάζαι· ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέμισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ἄλλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομισθοῦν εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; ἔχοντες ποιοῦντο. ἐργάζαι καὶ ἐργάζεσθαι καὶ ἔργον ἐξ ἑνός. ἐπὶ ἡμερομίσθῳ, ἐπὶ ἡμερομίσθῳ ἐν χρῆμα καὶ ἀπορροχθῆναι ἐν τοῦ ἐνός τωρίον.

ποιοῦντο χαίρειν καὶ χαίρειν· κατ' ἔχον· τὸ ἔρος ἐπὶ ἡμ-  
ρομηνίῳ, ἐκπυρόντο ἐν χρίματι καὶ προσηχοῦτο ἐν τοῦ ἰδίου  
χωρίου.

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; .....

0 x 1

- 6) α) Οι νέοι και οι νέες του τόπου που ἐπήγαγαν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας; Αἱ νέες... ἐργάζονται... ἐν... Κωφ./Ποσειδ...

ἐργασίας ; Αὐ. νέαν. ὑπογραφαί. ἐξ. . . . . Κωσ. / πορν. . .  
 ἡ. δ. Ἀθῆνας. ὑπ. ἐμπορεύσθαι, μαρτυρεῖσθαι. κ. γ. γ.

- β) Ἐπὶ γαίαν ἐποχικῶς· ὡς ἐργάται... ΝΑΙ... ἢ ὡς τεχνῖται  
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶ-  
ματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ; ὐ. θανάτου... χωρία... διὰ  
περιμὸν... καὶ... παιδικὰ ἔργα...

περὶ μὲν... καὶ... ναυτομαθῆτα.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μὲ ζῶϊκὴν κόπρον ἢ χῶμα ἐνὶ χειμῶνι ἐνὶ  
παλινοκατασκευῇ - ἢ ἀνοίγοντο ἐνὶ καλοκαίρῳ  
μετὰ τὸν θερισμόν καὶ μετὰ τὸν ὀργώματον.

- 2) Πότε ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... μετὰ τὸ 1914 - 15

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... ἀπὸ τοῦ 1925

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκευάζετο τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... ἀπὸ τοῦ 1938 ἐχρησιμοποιεῖται τὸ μονόφτερο ἐνὶ χωρῇ ἐδάμ.

1938 ἐχρησιμοποιεῖται τὸ μονόφτερο ἐνὶ χωρῇ ἐδάμ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- |               |          |              |             |
|---------------|----------|--------------|-------------|
| 1. ὀχρὸν      | 4. Νι    | 7. Κοντομάρι | 10. Γάντζος |
| 2. Μηχανισμός | 5. Γωνία | 8. Χαλκας    |             |
| 3. Ἀξὶς       | 6. Ρύμα  | 9. Σποράρι   |             |



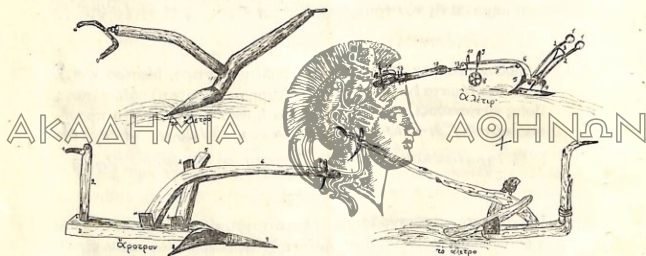
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... ἀπὸ τοῦ 1962
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... ἀπὸ 1965

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....1965.....

5) Μηχανή ἀλώνισμοῦ .....1965.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατέσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἐκτίθει ἀπὸ ἐν. ξυλαμνῶν*.....  
*ὁ Ἰνδοῦργος... καὶ ἀπὸ τοῦ Φιλότι... ὁ Ἀπιδόργος.*  
*Στραῖται*.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;



3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον<sup>(1)</sup> καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. } ὀχέρι	6. ...	11. ...
2. } ἀλίστηρ	7. ...	12. ...
3. ἀλίστηρ	8. ...	13. ...
4. Σωάνη	9. ...	14. ...
5. ...	10. ...	15. ...

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.



(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τò ύνι. Τò ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ύνι (ή τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

..... Μία... μορφῆς... ὡς... τοῦ ἐκτιμωμένου.....

.....

.....



- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;..... σπάθη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 6) Τὸ (ή είναι) κατασκευασμένον ἐκ ξύλου ή σιδήρου;..... ἐκ ξύλου



.....

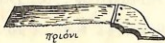
.....

.....

- 7) Ἔργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, αρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Σκεπάρι - πριόνι - αρίδα - (κωφίδα) - ξυλοφάι

.....

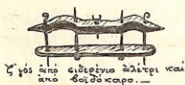


πριόνι

αρίδα

ξυλοφάι (άρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Παλαιότερα μόνοι κύνες, γαῖες, ὡς ἡμίονοι καὶ ὄνοι.*  
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Δύο... βούδια... ἡώρα... μέγα κροκοδεί...*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ναί... ἦτο καὶ εἶναι.*



Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Ζεύλει*

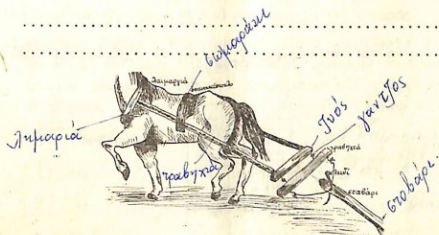
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

*Τὸ λοῦρα καλαμνευμένο ἀπὸ βέργης σχοινίου*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *1925*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζεύσιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Με ζυμαριά με δύο γραβιχιά (βχοιινιά) ἓνα εὐκαράκι ἀπὸ τσουβά-λι ἐπὶ τὴν ράχη τοῦ ζῴου καὶ ἀπὸ πίσω δὲ τοῦ ζῴου καὶ ἓν ἑνία σφραγισμένα ἐπὶ τὴν ἄνω γὰρ τὴν ὄχρη.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....



ζ'. Ἀροτρίασις ( ὄργανα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον ( ἢ σημερινόν) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *ὁ ἀροτριάτης καὶ ὁ γεωργὸς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ μόνον ἀνδρῶν ἀνάμειγ. ἡγήρα ἢ καὶ κατὰ ἀνάγκην. ἢ καὶ ἡγεμόνους.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *ἔνι... χρησιμοποιοῦται κατὸν καὶ ξύλινον ὄργανον*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον..... *ὡς καὶ ἐν... γερίδα... β... ξ... 12*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργανον· με' σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). *Με... το... σχοινί... (καὶ σιδηρο... ἢ νῆμα). Περαιτέρω καὶ κεντρὸν καμινε... με... το... κεντρὸν νῆμα.*

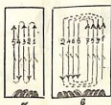


- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.....



Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές, ἢ σποριές, γτάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.) ; *οὐκ ἔστιν ἐν χρῆσει*

.....

.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ; .....

*με αὐλακίαν*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; *κατὰ τὸ ἐδάφημα τῶν παλαιῶν καὶ τῶν νεωτέρων ὡς ἐξαρὰ τῆς φύσεως τοῦ ἔργου*

7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

*πλαγίως*

.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

... *ὡς ὅλας τὰς καλλιέργειας* .....

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... *2. ὀργώματα π. ἀναζάρας* .....

*τοῦ καιροῦ ... Οὐκὼροιο - Νοέμβριον* .....

*1) μαμάρισμα ἢ ἀνεχυμα (ἀνεχύνω)* .....

*2) π. εὐροα ... δὲ πὸ κῆμα εἶναι ἐκζητῶ  
γίνεται καὶ 4 μαμάρι* .....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπατήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*Συνήθως 3 μαμάρι. Φέβρουαριον - Μαρτίον - Ἀπρίλιον.  
4 μαμάριον, εὐροα, εὐροα* .....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

*Δὲν γίνεται ἀγρὰ καὶ ὡς* .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *Κριθὰρ 4. 2., εὐροα 5... μαμάρι 3-4.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεῦη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *Παλαιότερα μὲ*

*τὸ δισάκι (ἀπὸ μαγειρόριχα) τώρα πὸ μπουξέλο (μουνάι)  
πλεοναίως εὐροαριμὴ μηχανή* .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

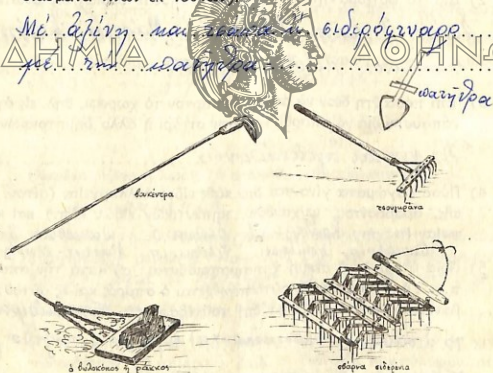
Παλαιότερα μὲ τὸ βουκέντρι. τώρα μὲ τὸ ὠκινού-  
ρει μαι. τὸ χέρι. ....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφίου (σβάρνι-  
σμα, διβόλισμα); .. Γίνεται μὲ βαζάβρα. τὸ .....

βοχόεσμα. θα. βοχόεψω- .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Μὲ ἄρην. μαι. τσάπα. τὸ. εἰδρόμναρο.  
με. τὸ. ὠκινούρει. ....



γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-  
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..... *μαρμαί δια τὸ ἄγρις* .....

..... *καὶ ὡς* .....

..... *καλλιέργειαι καὶ σχέδια εἶναι καὶ συνήθη* .....



- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

*Παιδιά τοῦ γεωργοῦ ἢ ἐργάται ἢ καὶ γυναῖκες*

*χωρὶς ἰθαίτερα ἀνόματα μαζεύον-τὰς-ρίζαι χωρὶς*

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. *Παλαιότερα καὶ σιτικὰ καὶ ὡς καὶ κα*

*ποτιστικὰ* .....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. *Δεν πωρᾶρον ἰδιαί-*

*τερα, ὅσα καὶ χωράφια ποτιστικὰ καὶ μὴ καὶ*

*καὶ ἄγρια καὶ ἢ καλλιέργεια* .....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. *Παλαιότερα ἐφυτεύοντο μετ' ἡν. καὶ π.α. γερές*

*μία-μία σιτικὰς αἱ κημάλα ποὺ διαλυροῦνται ὄχρα καὶ*

*ὡς μετ' ὁ σὺνερχο- (ἄραρο)*

## Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακὰ. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

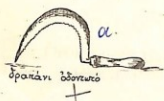


π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Δύο εἰδῶν δρεπάνια: 1) τὸ ἀντραβάνι...

μέ... ντάντια... και... 2) μηχανικός...

δρεπάνι χωρίς δόντια με κόψη... 3)...



Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Σώρα... περιφύλλ... το... με... δρε-  
πάνι... με... δρεπάνι...

# ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΔΟΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μηχανικός...



δρέπατο χωρίς δόντια.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλεῖου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν).....



λεπίδα... λεπίδα... μηχανικός... ντραβανιού...

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ἦτο... ζύγνος... και... χέρ...  
μακό... ε-ε-ε... π... ε-ε-ε...

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *ἔβριμα... ὑγορρίζοντο... ἀλά... ποῦ... ἔμπρο-  
... ριζν...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ἦν... χεῖρας... γίνεται... με... δρέωνται...  
... τῶν... ἀδωρῶν... δι... ἐκρῖζώ... με... ται... χεῖρας...*

## β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *25-30... ἐκατοστά... το... κριθῆς, ἢ... βρώμη... ἢ... σίκαλις...  
... ἐκρῖνται... με... θερίζονται... 5... ἐκατοστά...*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμειναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *... ἀκαδημία... ἀθήνη*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραχίαι, πιάσματα, χεῖρες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *... δι... ἴδιοι... οἱ... θερισταὶ... πο...  
... τοῦ... χεῖρες... ἐ... ἐκρῖνται... πο... ἴδιοι...  
... μάνη... το... χερόβολο...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεῖρες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *3-5... ἀκαδημία...  
... μάνη... το... χερόβολο... καὶ... ριζνται... πο...  
... ἀράδα... οἱ... ἀκαδημία... ἀκαδημία... (κάπου...  
... μάνη... ἀνά... δύο... ἀκαδημία... ἀκαδημία...  
... ἀράδα...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλάχου κα-  
λοῦνται ἀγκαλιές. .... *Χερσόβοζο* .....



### γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)  
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν  
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

*Ἄνδρες καὶ γυναῖκες δὲν ὑπάρχουν...*  
*οὐδὲ ἔρχονται ἐπαγγελματίαι* .....

2) Πώς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'  
ἀποκοπὴν (ξεκοτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς  
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ  
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν  
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *Παλαιότερον μετὰ...*

*μεροκάματο ἐκπαιρῶντο εἰς χρῆμα καὶ πα-*  
*ραχὲ φαγητοῦ (... δυνά φαγιά τὴν ἡμέραν)*  
*πολλοὶ φαγὰ καὶ μετὰ φαγί, ἀλλοτε μόνοι φαγόντο.*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-  
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ  
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-  
λουντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται  
κόπωσησιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

*Οἱ γυναῖκες φοροῦν γὰρ τὰ ἐξοπλισμένα μετὰ τῆ-*  
*μα χιτῶν ἢ κόκκινον μπαμπάνι (χερότλια) δὲν...*  
*ἐφόρειν ἄλλα εἶδη μίαν δὲ μεγάλην φοροῦν καὶ...*  
*Κοιλίδες καὶ ἄλλα μαλακῆς μετὰ ἄλλοι παλὲ καὶ χρυ-*  
*σόνι ἀπὸ μοδιόρες τοῦ χωριοῦ.*



- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Ἀποφεν-  
γεται ἢ ἔρην.*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

*Οχι.*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκόνοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΤΕΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΘΗΝΩΝ

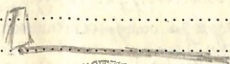
1. *Τὴν ἐποχὴν εὖ εὐρεῖται δὲν δίδουν οἱ νοικοκυρεῖς  
γνωτὰ οὐτε γιὰ ν' ἀναγνῶν το μανθῆξ ἢ γειτονί-  
κα δίδου το κριτὰρι δα μὰ ἄνθ' ἑαυτοῦ δα χέιν  
εὐὰν πο μάρθοντο ποὶ δα δώδω... 3. Ἡ εὐρεῖται δὲν  
γίνεται κατ' ἐν ἑαυτοῦ δα μάρθοντο ποὶ δα χέιν  
ματ' ἢ εὐρεῖται. 3. Πρῶτα δα μάρθοντο ποὶ δα χέιν  
ματ' ἢ εὐρεῖται ποὶ δα χέιν ποὶ δα χέιν ποὶ δα χέιν*
- δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν. *μετὰ δα εὐρεῖται*

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Περίπου... 15. ἡμέ-  
ρες μὰ νὰ γιαιτοῦνε... καὶ μετὰ... ἑδέχοντο... δεμάτια  
ματ'... κατ'... μολογούσαντε... ἑστῆς... ν.ε.μ.ω.γ.ε.ς...*



Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Π. σπορά. γ. ἡ-  
νεται. δύο γορρεῖ. πρὶν. θερόσι... 1). Φεβρουάριο. - Μάρτιο  
καὶ. Ἀπρίλιο ἀναλόγως τοῦ καιροῦ πρὶν 2). Αἴφαιλο. -  
Σεπτέμβριο. - Παλαιόθεν. φέτος. γ. ἡ. καὶ. Μαρτίου.*

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-  
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ  
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ  
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ  
φωτογραφίαν... *με... ἐγὼ... ἀξίτη... ἢ... με... εὐκέρως...*



στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνυπῆζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν λαῶν κατὰ τὸν  
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκον); Ἐσυν-  
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ  
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Παραθέστε...*  
*ἐνὸς τοῦ γὰρ ἐσὺν... πρὸς τὸν ἔχει κοινὸν ἀφροεικό*  
*- λαγρία παραναί - ἐλπίσμενο χαμμηρά - ἔσπραϊμένο εἰς*  
*ἄσπρα... ἐδένετο βέ θυμάνα καὶ ἄσπρα ἐδένετο... ἐπὶ*  
*ἐσάσπρα - μιλὰτα - τῶρα ἐσφένεταί τοιούτῃ, βίκα, βρώμη κτλ*

- 2). Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Τεχνος... Ἀπριζίου με. αρχαί... Μαίλου με.*

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).. δρεπάνι

— νρθωδιν — (νοινό)

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... εδόνοντο με ... συζητάδες (βάρβαροι  
 ανθρωπίνους) ... ή ... αινάναπα — (συζητά  
 ... αινάναπα) ...

## Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Ἄρροσε ... εἰς ... ἀίχρα ... κ. λ. π. ... εὐκεκεντρώω ...  
 τὸν ... ἀίχρα ... μαρτύ ... καί ... ἄρροσε ... ἐλά ...  
 μεγάλα ... κνήματα ... μακευδεύαν ... μοι ... ἐλά ...  
 ἀρρύνει ...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνσοτάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ....

εἰς ... εὐροτό ... ἀέρας ... καί ... ἀίχρα ... ἐροχνητά  
 μέ ... πρὸς ... μέγα ... ὡς ... μὲν ... διὰ ... νά ... μὴν  
 πρῶτον ... ὅταν ... ἔκταν ... χαντάκι ... γυρω-γύρω ...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ....

εἰς ... νά ... ἀρρύνει ... ἀνέκαθεν ...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ....

εἰς ... πόν ... ἀρρύνει ... ἐλά ... ἐκεῖ ... γυρω ... ὁ ... μαρτύ  
 διὰ ... νά ... γυρω ... ἐλά ...



- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;  
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-  
σίς του, δηλ. με ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

... *Εὐαγγελ. οἰκογένεια τοῦ δικό του* .....  
... *Ἐναετα κτημα τοῦ δικό του* .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

... *Ἐξ ἑλ. Παντίαν καὶ ἰσχυρ. ἑξ ἑλ. Παντίαν* .....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀνάλογως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-  
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον  
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-  
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) . *Σχῆμα... κυκλικό...*

*Χωματάλωνο... Παλαιότρον... ἰσχυρὸν... ἑξ ἑλ. Παντίαν*  
*ἑξ ἑλ. Παντίαν* .....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ  
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ  
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-  
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν  
καὶ ἀχύρων) . *Συνέται ἢ ράπη (πορτο) με γράμα (ἐλ. Παντίαν)*

*ἑξ ἑλ. Παντίαν* , γίνεται ἢ ἐξ ἑλ. Παντίαν με βοῦν (κοπρὸς

*βοῦν) ἀπὸ ἐλ. Παντίαν καὶ ἐξ ἑλ. Παντίαν καὶ ἐξ ἑλ. Παντίαν*

*βοῦν) με γράμα (ἐλ. Παντίαν) γίνεται καὶ ποιοῦνται*  
*ἐξ αὐτοῦ ἢ ἐξ ἑλ. Παντίαν*

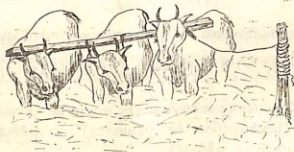
- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-  
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

... *Οχι* .....  
.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου  
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Δέν ὑπάρχει ἀγωνόστυλος, πα' χιρόβοχα ποῶνδε...  
 πῶντας... ὀρθία μέ γὰ' αἰμαζέι... πρὸς τὰ πᾶντες...  
 ἐν ὁδοῖ το' αἰλώχει...



11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-  
 ῖσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-  
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).  
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-  
 νιστοῦ ἐξελίξις στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήχερός,  
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-  
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-  
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-  
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ἔως 10. ἡμέρας, βοῦνδια, μαυζάρια, γαδάροι...  
 κυρίως νημενικῶς καὶ παρακαταστά... καὶ...  
 ἐνὰ χυλὸν το' περνεῖται... κ.ρ.α. 2.2.2...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ  
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-  
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,  
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους  
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δέν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ  
 μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-  
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν  
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται  
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-





- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

10 π.μ. καὶ τελευτᾷ 4.30 ἕως 5 π.μ.  
ἀναλόγως... πρὸς... μαρτυρῶν...

- 12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Χρησιμοποιεῖται τὸ διχάλι... ξύλο...  
καὶ... δουκράνι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα, ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; .....

ΝΑΙ

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Χρησιμοποιεῖται... βερρα... κοίτη...

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν τοῦ καὶ ἐ. βρώμα. πλέγε. ζαι.  
α. ζωνιά... τοῦ. α. φέρε. ἀγωνίζονται... 2. ἀ. ζωνίε  
α. βρω. β. α.



- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)  
ἀν. ἔχ. ἰδική. βρωμαβία -

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες) οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ αἰσγα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.  
α. ὁ ἴδιος... α. γεωργοὶ καὶ τοὶ δούλα... τοῦ  
α. πῶς... α. ζωνιά... καὶ... βρωμαβία -

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).  
Ο. Χ. Ι.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ὅλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;  
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου  
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)... *χρὺς βεκοθεῖναι... μὲ π.α.νας.*  
*(ρεβ. δὲ χρ. δρό.) δα. μολάνισμα... μικρὰ... ποικιλίας...*  
*ρεβιθῶν, γαβαί, μονκιῶ, γ. κ. ε. λ. ὧν.*



κοπάνος σταχυῶν



ἑλὶς κοπάνου τῆς αὐτοῦ  
μικρῆς ἀπὸ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν  
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνέλαμβανον τὸ ἔργον τοῦτο  
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;  
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων  
παραγωγῶν; .....

*“Ὁμῶς καὶ ἐν κρητῇ... βί... ἰα... ἰωα...”*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.  
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι  
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;  
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

22) Κατὰ τὸ ἀλῶνισμα διὰ τῶν ζῳῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;  
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

0 XI

Γραφισμός γραφισία ως ανάλογο ζωής.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλυσιστακτικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς. *Συντάγισμος συντάγματος, το. 19.65.*)

Ερωτάται β. τι είναι το κέρδιον της οικίας, προσδοκώται ή μη, κέρψ, ζακύν-  
 Ίται το κέρδιον και το άλλο γίνεται μισθός.  
 β'. Δίχισμα

1) Πώς λέγονται οι άλωνισμένοι στάχυες, ετοιμασμένοι διὰ τὸ λίνχισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνχισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Ἦν. ἔχει γ. διηγ. δι. μακρ. α. γ. ἴση.*

και... είναι... ποικίλο... Με το... ντεχάρι... από  
... κυρτό... και το... φανάρι... Ξυλόγαταρο-  
... ως... πα... παραμυθί... σχέδια...



Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;  
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-  
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην  
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Εἰς τὸν σωρόν.*

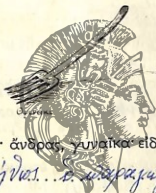
*Γερογγυλὸς. Εἰς τὸν σωρόν γίνεται ἐνὶ σταύρῳ*

*ἢ αὐτὸ καλὸν*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :  
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.

*Μέ. ρό. Ξ. υ. ρ. γ. κ. ι. α. ρ. ὡς ῥό. ἀνέμισμα.*  
*ἔθιμα*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

*ἄνδρας... ἐπὶ γυναι... ἢ παραμυγῆς.*

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ  
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-  
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-  
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλῶ-  
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

*ἐνὶ βάρῃ. Ἀγνίσονται μετὰ τὴν ὥρην... ὅπου... ἀποχωρίζεται... τὸν καρπὸν... ὡς... ῥό. ἄχνη.*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὶς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶ-  
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν



Κρήτη: ξεβάβουλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-  
 ηθίζεται τοῦτο .....

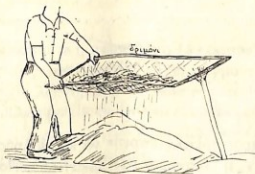
..... *ῥι. γίνεται. σιτοῦρον* .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,  
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα  
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) *ἢ γυναικα*  
*μαλὰ ῥιγ. ὡραν. τοῦ ἀνέμισματος. εἶναι. μέ. ῥιγ. μαχηθῆναι. τὰ ὡρα-*  
*μείναντα χονδρὰ τεμάχια - ὡρλεῦρνει - εἰς ἀμυγ. τοῦ ἄχ-*  
*νιού* .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, σπορακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν  
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον  
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *ἀγροῦ ἀνεμιοῦται.....*

*- ντριμνίσεται - ὅξος δ. μαρῶς καὶ το ντριμνόνε...  
καὶ... το... μόεκενο.....*

7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταιρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; *ἀντρίμνεται με το ξυλόφονα...*

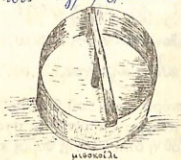
*ρο, ἐκρύνεται ἢ περνεῖται καὶ χαράσσεται ἐλαφρῶς  
με το ματῶ καὶ ἐμπηγνύεται κα ξυλόφονο  
ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ, δίνοντας ἐν τῇ καὶ ὑποκαίγοντ. πρὸς α  
Πιχάμα... εἶναι.....*

8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

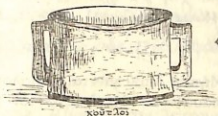
γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν



χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-  
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Ἡ μέτραυς ἐγίνε-  
το μὲ τὸ μισθὰν· ζυγνὸ δοχεῖο· χωρητικότητος 7 ὀκάδας· ἐξ ὧν  
ἡ μετρία δειγνὸν ἰδιότητος· ἐξ ὧν 1 ὀκάδα - ἐξ ὧν 1 ὀκάδα· μισθὸν βροντο-  
δων· παραμυροῦν δ' ἴδιος πρὶν ἔλθιν ἱερὰν· ἐξ ὧν αὐτοὶ καὶ  
εἰς ποτὶ ἀγροφυλακίας ἀναρῶντος τοῦ ἰσοῦσιν τοῦ παραμυροῦ καὶ μετ-*



μισθοκοίτη



κουρῶς



πινάκι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιστικό κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτικῶν (δνομα,  
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-  
γραφίας αὐτῶν) .....



ΔΟΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ  
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-  
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-  
κὰς συνηθείας) *Παραχρῶντο ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἐξ ὧν 1 ὀκάδα· καὶ ἐκτετα-*

*ἔξω τοῦ οἴκου ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἐξ ὧν 1 ὀκάδα· καὶ ἐκτετα-*  
*τὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν καὶ τὸ ἰσχυρὸν· τὸ ἰσχυρὸν ἐγίνετο ἀπὸ τοῦ*  
*ἐπὶ τῇ γῇ καὶ τῇ οἰκίᾳ· τὸ ἰσχυρὸν ἐγίνετο ἀπὸ τοῦ*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρωνα) ἐντὸς τοῦ  
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-  
κη ἐν τῇ οἰκίᾳ - οὐδάρια - ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ - οὐδάρια - ἐν τῇ οἰκίᾳ  
τοῦ δωματίου τοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἔχει παραμυρὴ καὶ ἐγίνετο πρεβεῖν.

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Μελιγέρου... εὐό... εὐάνδου... μετὰ τοῦ  
 μέ... τὰ... ἐργά... δι... αἰ... ἀν... με... φ...  
 ἀθανάτον... καὶ... ἀδ... ..

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ  
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ γίνεται... εὐό... ἀ... μέ... τὰ... δριμύνη... ε...  
 μέ... εὐό... ἀ... μέ... καὶ... τοῦ...  
 γ... ε... ἀ... ἀ... ..

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-  
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύνων,  
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.  
 πρὸς ποῖον ἀκτῶν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

#### Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν  
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-  
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-  
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὴν 23<sup>ην</sup> Ἰουνίου... καὶ...  
 ... τοῦ Ἰούδα... ..

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

23<sup>ην</sup> Ἰουνίου...  
 ...  
 ... ..



- 3) Τι καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

Πρῶτα... τό... εὐεργὰ... τῶ... Πρωτομαγιά... ὅσα... εἶ...  
 ναι... ἐκὺν... γειασκιά... ὡσὺ... ἀναβῆσαι... ἡ... γινώσκ...  
 καὶ... μέλα... ἐκπερ... μέ... ζῆνα... διαίτορα... Ρίχον... ἐκ...  
 φωτιά... γούνα... ἐλπίς... καὶ... ὅσων... ἀναποδοχρεῶν... θά... π...  
 πρᾶγμα... ὡσὺ... ὅτι... ἐπιδύμῳ...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) ... Πορν... ὡραϊστέα...

Ἐκαίοντο... ὁμοιώματα... τοῦ... Ἰούδα, ζῆν... Μ... Παρασκευ...  
 ἡ... ἔφα... αὐ... ζῆν... ἐκ... καὶ... ὡραϊστέα...  
 μέ... κ... ἀπο... ὅτι...

- 5) Παραδέσαστε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Ὅτι... ἡ... Μαρτίον... καὶ... καὶ... καὶ...  
 γέ... δέ... ὡσὺ... καὶ... καὶ... Μαρτίον...  
 καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ...  
 καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ...  
 καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ...  
 Πολλὰς γορεὶς πὸ γοροῦ... ἐκ... καὶ... καὶ...



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

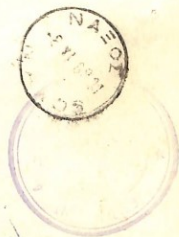


ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



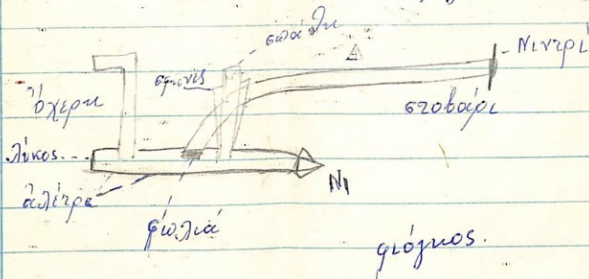
1996

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Επιστολές Νάμης

Επιστολές

ὁ λόγος = σύνεργον.



ἐλκόμενον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

χαρὸν

ἐλκόμενον (συνεργον)

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον



Κοννούλα ἢ

Κοννούλα

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον

ἐλκόμενον καὶ δύνειται μετὰ ἐλκόμενον, ἐλκόμενον  
ἐλκόμενον μετὰ δύο ἐλκόμενον καὶ δύο ἐλκόμενον  
ἐλκόμενον καὶ ἐλκόμενον ἐλκόμενον ἐλκόμενον.

8. α) Πρώτα παρατηρήσαμε με δύο  
αεράδες πύρα μέσα μαντάρ  
παρατίβω = όρζωνω  
αεράδα = αεράδα.

# Σελίς 8. β.4.

Τό όρζωμα (παράεμα) γίνεται από την  
γωνία του χωραφίου με ανοιχτά αύλακια  
πρό πνευνοχούματος και εκβάλλει τό  
έναν άρζωμα, ότε ή κούρλα θα έσο δέλε-  
ρο παράεμα, ότταδη άμα επόνομενε  
ωαίνομενε από την άρζη περί γιά  
να βαρύνουνε ταύλακια. Την άρχή  
την ήμενε ξεκαρτώνιαθα.



Σχεδιάγραμμα όρζώματος  
επ' χωρίον Αγρεάνι.



Σελίς 8 §. 6.

Κατὰ τὸ μῦθα Νοέβρι, ἐκεῖ πού  
βγάνομενε τρεῖ πατάτες, ἅμα τρεῖ  
πούομενε, ρίχτομενε πριδάρι (χάνιμα)  
ἐντὸ χωράφι καὶ ἐκεπαζέται με  
τῇ τζάιπα, ὅπως βγάνομενε. Ἀλλὰ  
αὐτὸ θὰ τὸ χρειάζομενε γιὰ  
τροφὴ τῶν ζῴων.



ΑΚΑΔΗΜΙΑ Σελίς 9. § 3 ΑΘΗΝΩΝ

Ποτε δὲ μένει τὸ κῆμα ἀσφαρό, ἀλλὰ  
ἐν μίᾳ χρονίᾳ πέρνεται πριδάρι καὶ ἐν  
ἄλλῃ ὥσωρια ἢ πατάτες. Ἐννι χρονία  
τὸ κῆμα ἀπὸ ἑνὸς πριδάρι δὲ γίνε-  
ται χοιριά - βοεράνι - βιγαδὴ δὲ γνέυ-  
ει νιομάτες, μεσόνια, παρσίφια κ.τ.λ.

Α' α' 1.

Για να βοηθήσουν τα πρόβατα τα πο-  
τιζόμενα στη Στεγίδα ή στα πανκάρια  
που είναι χέρσα.

πανκάρια = όρεται περισσότερο αναζητουμεναι.  
Αυτά παλαιότερα διότι τώρα τρέφουν όρξα πρόβα-  
τα και τα γροντίζουν ιδιαίτερα.

2. Πολλά άντρες εις καθήκον εις ιδία ιερούς, ή και  
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΡΧΟΝΤΟ ΠΑΝΤΕΛΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
Ευόρες ή κάναμεν τα παντίκια του Ντε-  
Ρόκκου (δοι - Ρόκκου ήρως καθήκον) που τώρα  
τάχθηκε εις αγοραμένα

3. Μεγαλύτερο μέρος εφορεύει εις τους νέους και  
μαρτύρους και ήγειν αμεινίους εις τα γυμνάσια.

Β.ΣΙΑΒΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΛΛΑΔΟΣ  
ΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΑΝΤ. Γ. ΕΚΠΑΙΔ/ΣΕΩΣ  
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΑΤΟΥ

ΑΡΜΟΔΙΟΣ. κ. 'Επιθεωρητής  
Ανω Σχολείων Νάξου

Τηλέφωνον 2-19  
'Αριθ. Πρωτ. 429

'Εν Νάξω τῇ 2- 4 1970

ΕΠΙ Δ Π Ο Δ Ε Ι Ξ Ε Ι

ΠΡΟΣ: Τὸ Κέντρον 'Ερεῦνης τῆς 'Ελλη-  
νικῆς Λαογραφίας τῆς 'Ακαδημίας  
'Αθηνῶν

Εἰς 'Αθήνας

ΚΟΙΝ:

ΘΕΜΑ: 'Αποστολὴ ἐρωτηματολογίου

ΣΧΕΤ. 55584/28-5-69 Δ/γῆ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν ὑμῖν συνημμένως 20 εἴκοσι  
ἐρωτηματολόγια δεόντως συμπληρωμένα, ὑπὸ διδασκων τῆς ἡμετέρας  
Περιφέρειας Νάξου ὑπηρετούντων εἰς ἀγροτικούς συνδικαλισμούς καὶ  
νὰ παρακαλέσωμεν διὰ τὰ καὶ ὑμῖν.

'Ωσάτως γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἀπεστάλησαν 4 ἐξ' αὐτῶν ἀπ' εὐδεξ  
ας καὶ παραμένουν εἰσέτι II ἀσυμπληρώσα.

Ὁ 'Επιθεωρητής

κ. ἀ. β. Βασιλείου



Γεωργίου Γρυλλοῦ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ  
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤ. ΕΚΠΑΙΔ/ΣΕΩΣ  
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΑΞΟΥ

ΑΡΜΟΔΙΟΣ. κ. Επιθεωρητής  
Δημ. Σχολείων Νάξου

Τηλέφωνον 2-19  
Αριθ. Πρωτ. 1994 π.ε.

Εν Νάξω τη

4 - 5 - 1970

ΠΡΟΣ: Τό Κέντρον Έρευνης της Έλληνι-  
κης Λαογραφίας της Ακαδημίας  
Αθηνών

ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΘΕΜΑ: "Αποστολή πρωτοματολογίου"  
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
ΧΕΤ: Π' αριθ. 55584/28-5-69 Α/ΥΓ. Γραφείου "Εθνικής Παιδείας".

"Έχομεν τήν τιμήν νά άποστείλωμεν ἑμῖν, συνημμένως, ἕν ἐρωτηματο-  
λόγιον δεόντως συμπληρωμένον, ὑπό διδ/λων τῆς ἡμετέρας Περιφέρειας  
Νάξου ὑπηρετούντων εἰς ἀγροτικούς συνδικισμούς καί νά παρακαλέσωμεν  
διά τά καὶ ἡμᾶς.

Ὁ Επιθεωρητής  
καί ἀ.α.δ. Βοηθός

Εμμ. Γουλλάκης